

Provinciehuis
Westerbrink 1
Assen

Postbus 122
9400 AC Assen

Telefoon
(0592) 36 55 55
Telefax
(0592) 36 57 77

Aan:
de leden van de statencommissie
Bestuur, Financiën en Economie

Assen, 13 juni 2005
Ons kenmerk: 2005005697
Behandeld door mevrouw I.M. Rozema (0592) 36 57 95
Onderwerp: Stand van zaken afspraken statenconferentie Odoorn

Geachte leden,

Tijdens de voortgezette discussie over de Algemene Beschouwingen in de statencommissie BFE van 25 mei jl. is ook kort over de "stand van het dualisme" in Drenthe gesproken. Daarbij werd gerefereerd aan de afspraken die de staten hebben gemaakt tijdens de statenconferentie te Odoorn in september 2004. De suggestie werd gedaan, om hieraan nog eens expliciet aandacht te geven in een volgende commissie BFE.

Het Presidium heeft ter ondersteuning van deze discussie een stand van zaken weergegeven aan de hand van het stappenplan, dat naar aanleiding van de afspraken uit Odoorn door de commissie BFE in oktober 2004 is vastgesteld. Het stappenplan en de bijbehorende stand van zaken treft u bijgaand aan.

Het rapport van de werkgroep statendag komt op 22 juni a.s. in de commissie BFE aan de orde. Een deel van de afspraken uit Odoorn wordt hiermee gestand gedaan. Het Presidium stelt voor om de bijgevoegde stand van zaken ter aanvulling hiervan eveneens voor de vergadering van de 22^e te agenderen. Als bijlagen zijn ter completering bijgevoegd enkele documenten die reeds eerder aan uw commissie zijn gezonden, als uitvloeisel van de gemaakte afspraken.

Hoogachtend,
namens het Presidium van provinciale staten

Inge M. Rozema, statengriffier

STAPPENPLAN UITWERKING AFSPRAKEN STATENCONFERENTIE ODOORN (STAND VAN ZAKEN PER JUNI 2005)

Onderwerp	Voorstel voor aanpak	Planning	Stavaza per 1 juni 2005	
1	<p>Samenwerken</p> <p>a. In communicatie over statenconferentie aandacht schenken aan dit uitgangspunt.</p> <p>b. In het overleg met GS dit uitgangspunt benadrukken</p>	<p>a. Vanaf september 2004</p> <p>b. In november 2004</p>	<p>Gebeurd</p> <p>Gebeurd</p>	
2	<p>7 kaders per jaar; planning in statenagenda; planmatige controle</p>	<p>Deze verandering van werkwijze is niet van de ene op de andere dag te implementeren. Is een groeiproces. Uitgangspunten dienen echter helder te zijn.</p> <p>a. Presidium komt met voorstel voor een ontwerp van het totale proces. Bespreekt dit eerst met de fractievoorzitters. Dit moet vervolgens met GS worden besproken. Kan en wil GS werken volgens het door de staten gewenste proces?</p> <p>b. Presidium komt met voorstel voor keuze van onderwerpen voor kaderstelling voor de jaren 2005 en 2006. Staten maken vervolgens keuze. De keuze moet zijn afgestemd met planning van GS en de diverse vaststaande beleidscycli.</p> <p>c. In het overleg met GS moet de noodzaak van een adequate middellange termijn planning onderstreept worden. De staten moeten twee jaar vooruit kunnen kijken.</p> <p>d. De planning in de statenagenda bevat tevens de afspraken over tijdstippen van voortgangscontrole en evaluatie. Daartoe zullen de staten een eigen systeem van voortgangscontrole moeten hebben.</p>	<p>a. Presidium bespreekt procesontwerp op 2 november. Legt dit vervolgens aan fractieuzs voor. Overleg met GS volgt daarna in november. PS stellen uiteindelijke afspraken vast in december.</p> <p>b. Presidium bespreekt conceptvoorstel op 2 november. Wordt afgestemd met GS. De 7 kaders voor 2005 worden door de staten bepaald in december, voorbereid in BFE van 24 november.</p> <p>c. Overleg met GS in november over planning en afstemming onderwerpen voor kaderstelling.</p> <p>d. Systeem eind 2004 gereed en draaiend.</p>	<p>Op 30 november 2004 heeft een gesprek plaatsgevonden met GS. Het verslag daarvan is aan de staten gezonden en met een concluderende brief van het Presidium (d.d. 22 december 2004) in de commissie BFE van januari 2005 besproken (zie bijgaande stukken). Procesontwerp en handreiking startnotities zijn gereed. Het Presidium heeft geconcludeerd, dat onderwerpen voor kaderstelling door de fracties zelf zullen moeten worden aangedragen (zie genoemde brief). De planning van GS verschijnt elk kwartaal, maar is vaak niet in overeenstemming met de realiteit. Voortgangscontrolesysteem is in ontwikkeling. Najaar 2005 gereed.</p>
3	<p>Startnotities</p>	<p>Betreft een onderdeel van het proces van kaderstelling</p> <p>Startnotities moeten aan bepaalde criteria voldoen. Presidium zal voorstel doen voor criteria. Vast te</p>	<p>a. Presidium zal op 2 november voorstel bespreken.</p> <p>b. Commissie BFE bespreekt voorstel op 24 november en overlegt tevens</p>	<p>Handreiking startnotities is gereed en zowel aan staten als aan GS aangeboden in 2004.</p>

		stellen door de staten.	met GS. daarover. Staten stellen criteria in december vast.	
	Onderwerp	Voorstel voor aanpak	Planning	Stavaza per juni 2005
4	Fasering besluitvorming vergt andere rollen	a. a. De eerste commissie waarin een startnotitie in discussie komt, dient tevoren te worden geïnstrueerd. b. Een "oefensessie" zou aan te bevelen zijn.	a. Presidium stelt op 21 december instructies op voor kaderstellende commissie-vergaderingen. b. SG zoekt naar mogelijkheden voor training / oefening in januari.	Nog niet gerealiseerd.
5	Woensdag = statendag	a. Als eerste zou een bezoek aan Almere kunnen worden gebracht, om een indruk van de mogelijkheden te krijgen. b. Een werkgroep van statenleden bereidt vervolgens een voorstel voor wijziging van het vergaderschema en de vergaderorde voor. De vice-voorzitter van PS zit deze werkgroep voor. c. De staten stellen uiteindelijk op voorstel van het Presidium de nieuwe werkwijze vast. d. De statengriffie zorgt voor inrichting en afstemming van de benodigde verandering in procedures en processen.	a. Najaar bezoek aan Almere door werkgroep uit de staten. b. In februari 2005 rondt de werkgroep een concreet voorstel voor inrichting woensdag-statendag af. c. De staten stellen nieuwe werkwijze uiterlijk op 27 april vast d. Concreet gaan draaien met ingang van nieuwe vergaderjaar (september 2005).	Zie rapportage werkgroep statendag van mei 2005. Staat ter behandeling op de agenda van de commissie BFE van 22 juni 2005.
6	Zelf agenda bepalen en beslisbaarheid van stukken	a. Statenleden blijven alert op eigen mogelijkheden tot agendering en op beslisbaarheid stukken b. Presidium zal vaker voorstellen voor agendering uit eigen beweging doen, om commissie te attenderen. Het Presidium zal dat in voorkomende gevallen expliciet toelichten. c. de planning in de Statenagenda kan ook een hulpmiddel zijn in deze.	a. Permanent aandacht b. Met onmiddellijke ingang	Agenderende rol functioneert wel als het gaat om ingekomen stukken. Voor inhoudelijke dossiers is het initiatief uit de staten minder. Presidium stelt regelmatig agendering van onderwerpen voor. Staten gebruiken planning GS niet als bron voor agenderingsvoorstellen
7	Technische vragen vooraf	a. Bij majeure onderwerpen zal de Sg de statenleden er tijdig op wijzen, dat zij technische vragen hetzij schriftelijk, hetzij mondeling bij de ambtenaren	Ad hoc , ingaande per oktober 2004	Ter voorbereiding van de Voorjaarsnota en Jaarstukken-bespreking is een technische

		<p>kunnen indienen.</p> <p>b. Bij een schriftelijke ronde dient daartoe tijd gereserveerd te worden in de procedure van besluitvorming.</p> <p>c. Statenleden spreken elkaar er in de commissies op aan als er toch nog tegen deze regel wordt gezondigd.</p>		vragenronde georganiseerd op 19 mei 2005.
	Onderwerp	Voorstel voor aanpak	Planning	Stavaza
8	Transparantie in de begroting	De werkgroep programma begroting dit laten oppakken. Daartoe zal deze regelmatig bijeen moeten komen, gedurende een langere periode.	Start in het najaar van 2004, n.a.v. de (evaluatie van) de behandeling van de begroting 2005.	De werkgroep programmabegroting heeft aan de commissie BFE gerapporteerd in april 2005. De werkgroep zet haar werkzaamheden voort.
9	Burgers betrekken bij werkbezoeken	In overleg met uitnodigende partij en voorzitter van de bezoekende commissie bepalen of en zo ja welke burgers worden uitgenodigd	Starten bij het eerstvolgende, nog af te spreken werkbezoek	Gebeurt nog niet vaak.
10	Koffiehoek voor contacten met publiek	<p>Dit is eenvoudig te realiseren. Voorstel is om hier eerst alleen bij statenvergaderingen mee te beginnen, gelet op geringe publieke belangstelling bij commissies. Er moet wel bekendheid aan gegeven worden en statenleden dienen dan zelf ook aanwezig te zijn.</p> <p>a. Presidium zal statenleden in een brief op de hoogte stellen van de start van de PS Koffiehoek</p> <p>b. Opening van de PS Koffiehoek gaat gepaard met een persbericht en met een bericht op de website</p>	<p>a. Start bij de statenvergadering van 15 december 2004</p> <p>b. Persbericht week eerder uit.</p>	Deze plannen zijn inmiddels geïntegreerd in de voorstellen van de werkgroep statendag. Zie het rapport van de werkgroep van mei 2005.
11	Geef follow up aan contacten met burgers	Dit is een kwestie van doen, voor alle betrokkenen. Wellicht helpt het als er een handreiking komt met tips over de juiste benadering of afhandeling van contacten met burgers in verschillende situaties.	Handreiking in december klaar.	Is nog geen gevolg aan gegeven.
12	PS Drenthe Online meer gebruiken; inlegvel in	a. Eerst zal de pilotfase van PS Drenthe Online worden afgerond en geëvalueerd. Bij een vervolg kunnen nadere gebruiksmogelijkheden worden ontwikkeld. De communicatieadviseur van de	a. Evaluatie: december 2004 Vervolgvoorstellen: januari 2005	Evaluatie heeft plaatsgevonden. Follow-up is inmiddels on line in de vorm van het PS Forum.

	h.a.h.bladen	<p>staten zal daartoe met nadere voorstellen aan de staten komen.</p> <p>b. De communicatieadviseur zal een voorstel voor een pagina in de huis-aan-huisbladen ontwikkelen (incl.kostenplaatje) en via het Presidium aan de commissie BFE voorleggen.</p> <p>c. Naast PS Drenthe Online kan ook de eigen website van PS een rol vervullen. Statenleden kunnen ook berichten aandragen voor publicatie op de website (zie ook Communicatieplan PS).</p>	<p>b. Voorstel te bespreken in Presidium van 21 december. Voorleggen aan BFE in januari 2005.</p> <p>c. Permanent</p>	Het voorstel voor gebruik van de huis-aan-huis-bladen is op 14 maart in het Presidium besproken. Concreet is daar een begin mee gemaakt ter voorbereiding op de Algemene Beschouwingen (Wat zou u doen met 150 mln?)
	Onderwerp	Voorstel voor aanpak	Planning	Stavaza
13	Mondelinge mededelingen afschaffen	Brief schrijven aan GS met toelichting op deze conclusie van de staten.	oktober	Presidium heeft dit mondeling ingebracht in het overleg met GS van 30 november 2004.
14	SIS werkgroep moet aan de slag	Samen met stafgroep automatisering dient een verbeteringsslag in toegankelijkheid en functionaliteit van SIS te worden ingezet. De SIS-werkgroep van statenleden zal deze verbeteringsslag begeleiden.	In oktober starten met afspraken met stafgroep AUT voor aanpassing programmatuur, na overleg in werkgroep SIS.	Een testgroep van statenleden begint in juni 2005 met testen van de nieuwe toegang tot SIS via internet.

27 mei 2005

Provinciehuys
Westerbrink 1
Assen

Postbus 122
9400 AC Assen

Telefoon
(0592) 36 55 55
Telefax
(0592) 36 57 77

Aan:
de leden van de commissie
Bestuur, Financiën en Economie

i.a.a. overige leden van provinciale staten

Assen, 22 december 2004
Ons kenmerk 2004012696
Behandeld door mevrouw I.M. Rozema (0592) 36 57 95
Onderwerp: Terugkoppeling overleg Presidium -GS

Geachte leden,

Het Presidium van provinciale staten heeft na instemming van uw commissie overleg gevoerd met het college van gedeputeerde staten over de resultaten van de evaluatie van het dualisme en de afspraken daarover in de statenconferentie van september jl. te Odoorn.

Op grond van het in uw commissie besproken stappenplan ter uitwerking van deze afspraken heeft het Presidium met name met het college van gedachten gewisseld over verbetering van de kaderstellende rol van de staten. Kortheidshalve verwijzen wij naar het bijgevoegde verslag van dit overleg (bijlage1).

Het college van GS heeft zich kunnen vinden in het door het Presidium ontworpen proces van kaderstelling, zoals u dat bijgaand aantreft (bijlage 2). Het Presidium zou het op prijs stellen indien uw commissie dit proces eveneens kunt onderschrijven, zodat wij in dit huis helderheid hebben over de te bewandelen route op het moment dat een onderwerp door de staten voor kaderstelling is aangemerkt.

Het college van GS heeft aangegeven de bijgaande handreiking voor startnotities (bijlage 3) te beschouwen als een mogelijke leidraad voor kaderstelling, onder de aantekening, dat dit uitdrukkelijk als handreiking zal worden opgevat en niet als vast format kan dienen voor alle vormen van kaderstelling. Ieder proces van kaderstelling kent zijn eigen dynamiek en het college heeft aangegeven daar naar eigen beste kunnen en weten invulling aan te geven. Het overleg met de staten zal dan moeten uitwijzen of de staten daarmee tevreden zijn of niet.

Het Presidium voegt de handreiking voor startnotities hierbij als basismateriaal voor de staten bij het verder vormgeven van hun kaderstellende rol.

Gedeputeerde staten hebben geen concrete suggesties aangedragen voor onderwerpen voor kaderstelling. Zij achten dat uitdrukkelijk een zaak van de staten zelf, als onderwerp van politieke afweging.

De staten zijn nu dus aan zet als het gaat om het aandrazen van concrete onderwerpen voor kaderstelling. In de statenconferentie is gesproken over een aantal programma's uit de begroting per jaar. Het Presidium is van oordeel, dat de staten daarin nadere concretisering zullen moeten aanbrengen, omdat de meeste begrotingsprogramma's te breed van opzet zijn om tot goede kaderstelling te kunnen komen. Het Presidium wacht daartoe concrete initiatieven uit de fracties af.

Hoogachtend,
het Presidium van provinciale staten
van Drenthe

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

A.L. ter Beek, voorzitter

KORT VERSLAG VAN HET OVERLEG TUSSEN HET PRESIDIUM EN GS INZAKE DUALISME OP DINSDAG 30 NOVEMBER 2004

Aanwezig: R. ter Beek, voorzitter

van de zijde van het Presidium: H. Looman, W. Kuiper, A. Lanting, J. Slagter, H. Zomer en I. Rozema (griffier en verslag)

van de zijde van het college: S. Swierstra, H. Schaap, A. Edelenbosch, J. Dijks, A. Haarsma en J. Nauta (secretaris)

Inleiding

De heer Looman begint de discussie met de opmerking, dat de staten in de statenconferentie hebben uitgesproken, dat zij samen met GS willen werken aan een goed bestuur in Drenthe. Het college onderschrijft dat streven.

Kaderstelling

Vervolgens wordt de actielijst uit de statenconferentie doorgenomen. Het voornaamste punt is de kaderstelling. De heer Looman legt uit, dat het de staten met name te doen is, om eerder in het beleidsvoorbereidingsproces van majeure onderwerpen een moment te hebben om met GS van gedachten te wisselen over de richting waarin de beleidsontwikkeling c.q. –wijziging zou moeten plaatsvinden: in een eerdere fase richting geven op basis van keuzemogelijkheden.

De heer Swierstra maakt zich zorgen over de bureaucratisering van het politieke proces, als de staten deze kant op willen. De staten zouden het aan het politieke spel moeten overlaten, of kaderstelling op een gegeven moment wel of niet aan de orde is. Dat moet je niet willen regelen of in formats vastleggen. Ook met een strakke planning maken de staten zichzelf politiek monddood.

De heer Zomer verduidelijkt, dat het er in de verbetering van de planning om gaat om voldoende vooruit te kunnen kijken, en zo de staten hun eigen werk beter te kunnen laten organiseren.

De heer Schaap voegt aan het betoog van de heer Swierstra toe, dat het niet zo simpel ligt, dat het college op een gegeven moment zomaar 4 keuzes "in de groep gooit" onder het motto, kiest u maar. Het college heeft ook een eigen verantwoordelijkheid in dat keuzeprocess en moet dat met de juiste argumenten onderbouwen.

De heer Slagter geeft aan dat van de zijde van PS juist wel behoefte bestaat aan de mogelijkheid van politieke keuzes maken. GS komen in een bepaalde fase ook voor keuzes te staan, en op dat moment zouden de staten moeten worden betrokken. Niet pas als GS de keuze in feite al heeft voorgekookt.

De heer Looman noemt de concept-Cultuurnota en de Contourennota als voorbeelden waarin wel in feite met startnotities is gewerkt. Daar zouden de staten dus vaker op die wijze mee willen werken.

De heer Swierstra is van oordeel dat het initiatief voor kaderstelling uit de fracties zal moeten komen. Zij dienen onderwerpen aan te dragen, en als de staten dat dan steunen, dan volgt de discussie met het college over wat er wel en niet mogelijk is. Dat is een politieke discussie, en dat hoort het ook te zijn.

De heer Zomer vindt echter, dat het proces er mee gediend is, als hierover eerst afstemming met de plannen van GS heeft plaatsgehad. Daar gaat het de staten om.

Mevrouw Edelenbosch draagt het voorbeeld van het ILG aan. Zij heeft de staten al toegezegd daar in een werkconferentie met hen over van gedachten te willen wisselen. Dat is ook een werkwijze die nuttig kan zijn. Het Presidium beaamt dat. Mevrouw Edelenbosch herinnert ook aan de vroegere "open-haard-gesprekken", waar in een informele setting in een vroeg stadium van gedachten gewisseld werd tussen staten en college(leden) over de aanpak van een bepaald onderwerp.

De heer Looman benadrukt, dat het er vooral om gaat om de staten op een voldoende informatie- en kennisniveau te brengen om de goede afwegingen te kunnen maken. Kennisoverdracht in de vorm van presentaties, zoals de heer Swierstra aandraagt, kunnen daar ook een bijdrage aan leveren. De heer Slagter beaamt, dat het de staten vaak aan de nodige kennis ontbreekt, om de nodige "macht en kracht", zoals de heer Swierstra zegt, te laten zien. Daar zouden GS ook een bijdrage aan moeten leveren.

Startnotities

De aanwezigen zijn het erover eens, dat er niet slechts één format bestaat voor de aanpak van alle onderwerpen van kaderstelling. Dat dient afhankelijk van het onderwerp steeds opnieuw te worden bepaald.

De voorzitter geeft aan, dat het wel logisch is, dat een proces van kaderstelling begint met een startnotitie. Deze is juist bedoeld, om een discussie aan het begin van een traject op gang te krijgen. Het college bepaalt in eerste instantie hoe het een startnotitie opzet. Het hoort dan vervolgens van de staten wel of die daar tevreden mee zijn.

De in de notitie aangegeven criteria voor kaderstelling moeten dan ook worden gezien als een *handreiking* met aandachtspunten, die in een startnotitie aan de orde zouden kunnen komen.

Onderwerpen voor kaderstelling

Op tafel ligt een lijstje met suggesties voor onderwerpen voor kaderstelling in 2005 en 2006.

De voorzitter benadrukt, dat afspraken hierover veelal toch de uitkomsten zullen zijn van een politiek proces. Hij noemt het voorbeeld van de discussie over de Nota OOV in de laatste commissie BFE. Dat heeft er toe geleid, dat hij heeft toegezegd om eind 2005 met een vervolgnota te komen. Dat kun je van tevoren niet plannen.

Mevrouw Edelenbosch geeft aan, dat zij een toezegging heeft gedaan met betrekking tot het ILG. Maar als onderwerp hoort het in dit lijstje niet thuis, omdat het een contract met het Rijk betreft.

De heer Zomer vraagt zich af of het college niet toch een aanvulling op het lijstje zou kunnen maken. De voorzitter geeft aan, dat dat echt een taak van de staten zelf is.

Statendag

De heer Looman licht toe dat een werkgroep van statenleden bezig is met een voorstel waarin frequentie en concentratie van vergaderingen worden vergroot. Het college neemt daar kennis van met daarbij de opmerking, dat wijzigingen wellicht ook consequenties kunnen hebben voor de processen binnen de ambtelijke organisatie en ook voor het college gevolgen kunnen hebben in verband met externe verplichtingen. Derhalve is op een gegeven moment overleg wel op zijn plaats.

Agendabepaling door de staten

Verduidelijkt wordt door de heer Looman, dat dit een punt is voor de staten zelf. De heer Slagter vult aan, dat het niet alleen gaat om agendering van eigen voorstellen, maar ook om de betere spreiding van werkdruk en om een check op beslisrijpheid van agendastukken.

Transparantie begroting

De heer Looman geeft aan, dat de werkgroep programmabegroting binnenkort weer van start gaat om nadere voorstellen te doen voor verbetering van de begroting 2006. Het college neemt daar kennis van en wacht de resultaten af.

Mondelinge mededelingen van GS

Het Presidium weet de herkomst van dit punt uit de statenconferentie niet goed meer te duiden. Wat hen betreft kan dit tussen haakjes worden gezet.

Planning van werkzaamheden

Het Presidium en het college spreken de intentie uit om zo goed mogelijk elkaars processen op elkaar af te stemmen.

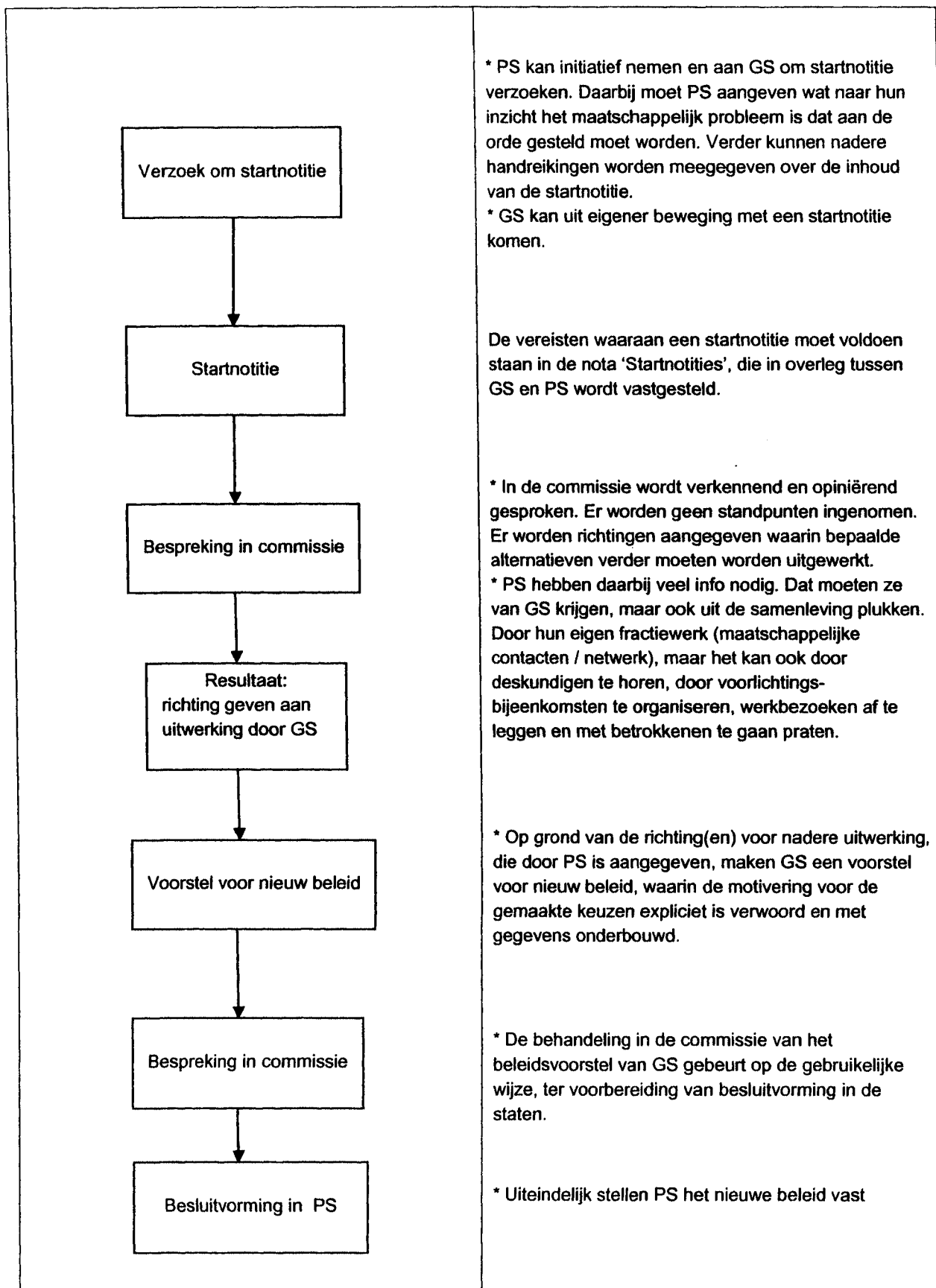
W.v.t.t.k.

Tot slot deelt de voorzitter mee, dat in dat planningsproces de praktijk altijd weerbarstiger blijkt: de geplande extra commissievergadering op 8 december 2004 over stadion Meerdijk zal geen doorgang kunnen vinden in verband met het ontbreken van een stuk van de zijde van GS. Zodra het stuk er is, zal het Presidium contact hebben over een nieuwe datum, zijnde ofwel 13 december ofwel de PS-vergadering van 15 december 2004.

Resumé van afspraken

Geen.

Procesontwerp kaderstelling

**HANDREIKING
STARTNOTITIES**

Doel en achtergronden

Binnen een duaal bestuur hebben PS en GS ieder hun eigen verantwoordelijkheid en hun eigen rol te vervullen. Zij dienen daarbij echter hetzelfde provinciale belang. Dat belang is op zijn beurt het meest gediend bij het zo goed mogelijk op elkaar in laten spelen van de processen waarin PS, GS en de ambtelijke organisatie met elkaar verweven zijn. Het is dus zaak dat PS en GS het eens worden over ieders rol- en taakinvulling en hun processen zodanig op elkaar afstemmen, dat die invulling ook tot volle wasdom kan komen.

Tijdens de statenconferentie van 17 september jl. hebben de staten de wens uitgesproken, dat zij vroegtijdiger betrokken willen zijn in (de voorbereiding van) besluitvormingsprocessen. Dat spitst zich toe op de vraag welke politiek relevante keuzes voorliggen. PS zal zich daarbij moeten beperken tot majeure onderwerpen: beter daarop daadwerkelijke sturing geven, dan bij vele onderwerpen marginaal invloed uitoefenen.

Dus een *vroegtijdiger betrokkenheid*, waarbij het *maken van keuzes* expliciet mogelijk is, op een *overzichtelijk* aantal te benoemen onderwerpen.

Het proces van kaderstelling in zijn totaliteit wordt in een andere notitie uiteengezet. Hier gaan we het hebben over een onderdeel van dat proces: de start.

Eén van de instrumenten om de kaderstellende rol te faciliteren en het proces van kaderstelling te organiseren is de startnotitie.

De startnotitie is een instrument, dat aan beide bestuursorganen van de provincie voordelen biedt. Het biedt GS de mogelijkheid om in een vroegtijdig stadium van beleidsvoorbereiding de meningen in de staten te vernemen en deze mee te nemen in de verdere beleidsvoorbereiding. Deze kennis komt de voorspelbaarheid in het verdere proces van beleidsvorming ten goede. Voor PS versterkt het de sturende rol, door tijdig de kaders voor beleid aan te kunnen geven, daadwerkelijk iets te kiezen te hebben en in een latere fase te kunnen controleren of en hoe GS met die kaders in de definitieve voorstellen zijn omgegaan.

Een door de staten vastgestelde startnotitie is een richtinggevend instrument en vormt in feite een opdracht van PS aan GS om een beleidsnota verder voor te bereiden

In Drenthe werd al gewerkt met zogenaamde 'bestuursopdrachten' bij de start van de voorbereiding van 'grote' beleidsnota's en plannen. Op het eerste gezicht zou men kunnen zeggen, dat dat ook al startnotities waren, maar de meeste waren niet echt gericht op de kaderstellende rol van de staten en bevatten geen verschillende denkbare oplossingsrichtingen en onderliggende keuzes.

Er dient bewuster nagedacht te worden over de consequenties die een duale werkwijze heeft voor aard en opzet en frequentie van startnotities: sterker focussen op de kerntaken van PS, zoals het geven van politieke sturing op politiek relevante keuzevraagstukken. De informatievoorziening zal daarop moeten worden toegesneden.

Kenmerken van de startnotitie

Essentieel voor het vaststellen van de kaders is het kunnen beschikken over de juiste informatie om een onderbouwde en afgewogen beslissing te kunnen nemen. Deze informatie vormt dus een belangrijk onderdeel van een startnotitie.

Met het gebruik van het instrument startnotitie wensen PS en GS te versterken dat:

- de statenleden zich vooral bezig kunnen houden met de grote lijnen
- PS het politieke debat voeren op basis van politieke dilemma's en keuzen, hetgeen uitmondt in een adequate opdracht aan GS

- PS door het stellen van de kaders vooraf, beter in staat zijn tijdens en achteraf te toetsen en te controleren en zo nodig bij te sturen.
- GS zich voornamelijk richten op de uitvoering en het behalen van resultaat; dat wil niet zeggen dat GS in startnotities niet alvast richting mogen geven aan te maken keuzen, mits dat maar expliciet duidelijk wordt gemaakt en beargumenteerd.

De opzet van de notitie moet zoveel mogelijk een politiek debat mogelijk maken. Dat vraagt om een open presentatie in het aangeven van dilemma's en het expliciteren van keuzemogelijkheden. *Juist op dit vlak zullen startnotities hun meerwaarde moeten hebben ten opzichte van de 'oude' bestuursopdrachten.*

Aan de andere kant moeten startnotities weer voldoende concreet zijn, om achteraf als PS te kunnen toetsen of GS zich bij de uitwerking aan de richtinggevende uitspraken van PS hebben gehouden.

Wanneer een startnotitie?

Startnotities worden opgesteld wanneer het onderwerpen betreft die strategisch van belang zijn. Het gaat dan om onderwerpen die van belang zijn voor het bereiken van de politieke en bestuurlijke hoofddoelen. Dit doet zich in elk geval voor in de volgende situaties:

- wanneer het een onderwerp betreft, dat uitwerking geeft aan het Collegeprogramma 2003-2007;
- wanneer het geheel nieuw beleid betreft of fundamentele herijking van bestaand beleid;
- wanneer een herpositionering / herijking van een politiek gevoelig proces gewenst is door veranderingen in de tijd of voortschrijdende inzichten;
- wanneer er sprake is van een maatschappelijk vraagstuk c.q. beleidsprobleem dat een impact heeft op de samenleving, dat ernstig en structureel is, dat een hoge mate van complexiteit kent, dat politiek gevoelig ligt en van strategisch belang is.

Waar moet een startnotitie aan voldoen?

Een handreiking voor de inhoud¹:

1. De startnotitie begint met een analyse van het maatschappelijke vraagstuk, de omgeving van het vraagstuk en de beschrijving van de oorzaken van het vraagstuk (bijv. aan de hand van een onderzoeksrapport of enquête of een evaluatie). Daarbij is het van belang om de blik ook naar buiten te richten;
2. de eventuele regelgeving en ontwikkelingen op rijks- en Europees niveau;
3. een omschrijving van de mogelijke rol van de provincie bij de oplossing van het vraagstuk;
4. de bevoegdheden van de provincie en waar die ophouden;
5. een eventuele relatie met bestaand provinciaal beleid;
6. of er al anderen aan het maatschappelijk vraagstuk werken (intern/extern) en wat de verantwoordelijkheid van deze actoren is en de positie van de provincie ten opzichte van deze actoren;
7. een omschrijving van welke aspecten van het vraagstuk wel en welke niet meegenomen zullen worden omdat integraliteit ook zijn grenzen kent (afbakenen);
8. een schets van de provinciale beleidsuitgangspunten en –doelstellingen (bijv. aan de hand van het collegeprogramma of eerder vastgesteld beleid);
9. het uiteindelijk te bereiken doel of resultaat door eventuele interventie van de provincie;
10. een kader voor de aanpak en oplossing van het maatschappelijke vraagstuk bestaande uit zinvolle zoekrichtingen met een korte omschrijving van voor- en nadelen, gerelateerd aan de

¹ Hier is dankbaar gebruik gemaakt van de notitie 'Goed besturen in een duaal stelsel' van de provincie Overijssel, oktober 2003

doelbereiking. GS zal tevens vanuit haar voorbereidende rol beargumenteerd richting kunnen geven aan de te maken keuzen.

De startnotitie dient een beperkte omvang te hebben van maximaal 10 kantjes.

Na vaststelling van de startnotitie door Provinciale Staten is de inhoud van de beleidsnota vooral gebaseerd op een uitwerking door GS van punt 8 t/m10.

Een handreiking voor het proces:

1. beschrijving van het vervolgtraject waarin op basis van de door PS gestelde kaders een beleidsnota wordt opgesteld;
2. de wijze van betrokkenheid van PS bij de uitwerking van de kaders in het vervolgtraject;
3. de wijze van betrekken van belanghebbenden (intern/extern) in het vervolgtraject;
4. de communicatie en eventuele tussentijdse informatie;
5. het tijdpad tot aan definitieve besluitvorming.

De totstandkoming van en procedure rond de startnotitie

PS kunnen GS verzoeken om een startnotitie op te stellen, maar GS kunnen ook zelf het initiatief nemen tot het opstellen van een startnotitie, op grond van bovenstaande criteria. PS kunnen bij hun verzoek eventueel nadere handreikingen meegeven voor de inhoud van de startnotitie.

De startnotitie wordt door GS opgesteld en gaat na vaststelling door GS naar de betreffende statencommissie, alwaar een opiniërende, verkennende discussie wordt gehouden over de keuzes die voorliggen. De commissie brengt op grond daarvan advies uit aan de staten met betrekking tot de richtinggevende kaders. De staten stellen tenslotte de kaders in de startnotitie vast ten behoeve van nadere uitwerking door GS in een beleidsnota.

Implementatie

Het werken met startnotities zal niet van de ene op de andere dag kunnen worden ingevoerd. Een aantal beleidsvoorbereidende processen loopt al. Daarin dient niet meer ingebroken te worden. PS en GS zullen in overleg moeten bepalen welke beleidsvoorbereidende processen qua fase nog wel geschikt zijn om met een startnotitie te beginnen.

Voorts zal de informatievoorziening aan de staten toegespitst moeten worden op doel en functie van startnotities. Daar zal het ambtelijk apparaat aan moeten wennen. Dat moet niet worden onderschat.

Men zal zich expliciet de vraag moeten stellen welke de informatiebehoefte van de staten is (of behoort te zijn, gezien de taakverdeling met GS). De focus zal daarbij gericht moeten zijn op hoofdlijnen en politieke keuzepunten.

Toch kunnen PS en GS nu al concrete afspraken maken met betrekking tot welke beleidsvoorbereidende onderwerpen er met startnotities gewerkt zal worden. Dat zullen er in het begin slechts enkele zijn, ook bedoeld om met de nieuwe werkwijze te oefenen. Geleidelijk aan zal het echter staande praktijk moeten worden, zodat in ieder geval in de nieuwe statenperiode van het begin af aan bij alle majeure onderwerpen op deze wijze wordt gewerkt.